

16.1.2012 14.11

SEYn lausunto eläinsuojelulain kokonaisuudistuksesta

ELÄINSUOJELULAIN KOKONAISUUDISTUS – SIDOSRYHMÄKYSELY

1. Onko nykyinen eläinsuojelulakiin, eläinsuojeluasetukseen ja eläinlajikohtaisiin asetuksiin jaettu eläinsuojelulainsäädäntö rakenteeltaan käytännössä toimiva ratkaisu? Ovatko eläintenpitoon sovellettavat säännökset helposti löydettävissä nykyisestä eläinsuojelulainsäädännöstä?

Nykyinen ratkaisu on osoittautunut käytännössä vaikeaksi. Oikean lainkohdan löytäminen on hankalaa. Uudistuksen yhteydessä tulisi tarkkaan pohtia, kuinka eläinsuojelulain ja eläinsuojeluasetuksen välinen erottelu olisi järkevintä toteuttaa. Välttämätöntä kuitenkin on, että laji- tai lajiryhmäkohtaiset säädökset pysyvät erillisinä. Koko lainsäädännön pääongelma eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi on se, alemman tason asetukset vesittävät eläinsuojelulain tarkoituksen. Ristiriidoista lain ja asetusten välillä on päästävää eroon. Lisäksi sekä suositukset että poikkeukset tulee poistaa.

2. Tulisiko myös tuotantoeläintiloille voida tehdä eläinsuojelutarkastuksia ilman epäilyä eläinsuojelulainsäädännön vastaisesta toiminnasta?

Eläinsuojelutarkastuksia tuotantoeläintiloilla on ehdottomasti voitava tehdä myös ilman epäilyä. Uudistettavassa laissa tulisi sallia kaikenlaisten eläinten pitopaikkojen tarkastukset ilman epäilyä - siis myös kotirauhan suojaamassa paikassa pidettävien seura- ja harrastuseläinten. Tuotantotilojen rajaaminen ilman epäilyä tehtävien tarkastusten ulkopuolelle on perusteetonta. Eläinsuojeluvalvonta on tälläkin hetkellä liian vähäistä, Jos tarkastuksia tehdään vain epäilyyn perustuen, moni mahdollinen ongelmatapaus jää kokonaan tulematta tietoon. Käynnit tulee ehdottomasti tehdä myös ilman ennakoilmoittamista.

Kaikissa kunnissa ei toistaiseksi ole palkattua valvontaeläinlääkäreitä, joten valvontakäynnit suorittaa kunnaneläinlääkäri. Tällöin ongelmana jatkossakin voi olla eläinlääkärin esteellisyys tarkastuksen tekoon asiakkaansa luona. Valvontaeläinlääkärin palkkaaminen jokaiseen Suomen kuntaan on eräs eläinten hyvinvoinnin perusedellytyksistä.

3. Pitäisikö myös muilla kuin 39 §:ssä mainituilla tahoilla olla oikeus eläinsuojelutarkastusten tekemiseen?

Vapaaehtoisia eläinsuojeluvalvojia tulee hyödyntää laajemmin. Eläinsuojelutoimijoista tulisi muodostaa paikkakunnittain verkosto, jossa ylimpänä valvonnasta vastuussa olisi läänineläinlääkäri tai kunnan tai kuntien yhteenliittymän valvontaeläinlääkäri. Hänen kanssaan toimisivat yhteistyössä kunnaneläinlääkärit sekä paikkakunnalla mahdollisesti toimivat koulutetut vapaaehtoiset eläinsuojeluvalvojat.

Lisäksi tulee selvittää mahdollisuutta sallia vapaaehtoisten eläinsuojeluvalvojien tekemät käynnit myös kotirauhan piirissä.

Eläinsuojelulakiin on sisällytettävä lause siitä, että eläinsuojeluviranomaiset voivat halutessaan käyttää asiantuntijoita eläinsuojelutarkastuksissa.

4. Ovatko eläinsuojeluviranomaisille säädetyt keinot puuttua eläinsuojelulainsäädännön rikkomistapauksiin mielestäsi asianmukaisia?

Kyllä, mutta viranomaiset eivät käytännössä käytä kaikkia lain antamia keinoja. Viranomaisten tulisi ehdottomasti käyttää laajemmin keinoja tapauksissa, joissa rikotaan lakia.

Eläinsuojeluviranomaiset ovat melko haluttomia käyttämään esim. huostaanottoa tai takavarikkoa eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Lisäksi eläinsuojeluviranomaiset eivät aina noudata ilmoitusvelvollisuuttaan tai tee eläinsuojelutarkastusten uusintatarkastuskäyntejä, jolloin moni annetun määräyksen noudattaminen jää tarkistamatta. Määräysten antamista tulisi tehostaa: on tärkeää saada säännöt siitä, kuinka monta määräystä lain noudattamatta jättämisestä annetaan ennen kuin asiaa lähdetään viemään eteenpäin. Seuraamusten määräysten noudattamatta jättämisestä tulee olla selkeämmät, nopeammat ja ankarammat.

5. Olisiko kiireellisiä toimenpiteitä koskevaa 44 §:ää tarpeen uudistaa?

Kyseinen pykälä on ehdottomasti säilytettävä, mutta sitä tulee edelleen tarkentaa ja täsmentää. Moni huostaanotto jää viranomaisten toimesta tekemättä, koska ei ole paikkaa, johon huostaan otettavat eläimet voitaisiin sijoittaa ja kuka käytännön järjestelyistä ja kustannuksista on vastuussa. Laissa tulisi määritellä selkeästi kenen vastuulla kiireellisesti sijoitettavat eläimet ovat, ja miten niistä aiheutuvat kustannukset hoidetaan ja jaetaan.

Osa säännöksessä mainituista toimenpiteistä jättää liiaksi tulkinnanvaraa, tai ainakin käytännössä todettu viranomaistoimien kirjo on näin osoittanut.

Viranomaisten keskuudessa vallitsee tilanne, jossa kyseissä säännöksessä tarkoitettujen toimenpiteiden sisältöä tulkitaan eri tavoin. Toisinaan epätietoisuus säännöksessä mainittujen toimenpiteiden sisällöstä johtaa tilanteeseen, jossa viranomainen jättää toimenpiteet tyystin suorittamatta.

6. Tulisiko sallittujen toimenpiteiden listaa laajentaa, supistaa tai tarkentaa?

Koko lista tulisi käsitellä uudelleen. Olisi tärkeää tarkastella uudelleen jakoa eläinlääkärin ja ”pätevän henkilön” välillä. Erityisesti ”pätevän henkilön” osaaminen ja edellytykset on otettava tarkastelun kohteeksi. Sallittujen toimenpiteiden listaa ei tule laajentaa, vaan tarkentaa ja supistaa tai poistaa kokonaan. Nupoutusta, hampaiden katkaisua, varpaiden poistoa, kastrointia tai muuta vastaavaa toimenpidettä ei tule suorittaa ilman lääkitystä ennen ja jälkeen toimenpiteen (esim. rauhoittaminen, paikallispuudutus ja kivunlievitys).

7. Pitäisikö eläinjalostusta koskevaa säännöstä tarkentaa?

Ehdottomasti tulee tarkentaa. Laissa tulee ilmetä viranomaiselle velvoite puuttua sellaiseen eläinjalostukseen, joka aiheuttaa eläimen terveydelle ja hyvinvoinnille ongelmia. Velvoite puuttumiseen on kirjattava myös sellaiseen jalostukseen, joka ylläpitää eläimen terveydelle ja hyvinvoinnille ongelmia aiheuttavia ominaisuuksia.

Eläinjalostuksessa on otettava aikaisempaa huomattavasti paremmin huomioon eläinsuojelulliset näkökohdat ja eläinten terveys. Sellainen eläinjalostus tai jalostusmenetelmien käyttäminen, josta voi aiheutua eläimelle kärsimystä taikka merkittävää haittaa eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille, on kieltävä.

8. Pitäisikö tuotantoeläintarkoituksessa tai seura- ja harrastuseläiminä pidettävien eläinten kloonauksen kieltää laissa?

Lakiin on kirjattava selkeä kieltäminen eläinten kloonaukseen ja kloonattujen eläinten ja niiden jälkeläisten tai niistä saatavien elintarvikkeiden maahantuontiin.

9. Onko 14 §:n säännöstä sairaiden ja vahingoittuneiden eläinten auttamisesta tarpeen kehittää?

Kyseinen pykälä tulee ehdottomasti säilyttää laissa. Siihen tulee lisätä täsmennys loukkaantuneiden luonnonvaraisten eläinten auttamisvelvollisuudesta sekä se, kenen vastuulla auttaminen on. Lisäksi on ratkaistava, miten tästä aiheutuneet kustannukset korvataan.

10. Onko 13 §:n säännöstä luonnonvaraisten eläinten elätettäväksi ottamisesta tarpeen kehittää?

Kyllä. Lakipykälän teksti aiheuttaa epäselvyyttä kotimaisten ja ulkomaisten luonnonvaraisten eläinten kesken. Kyseisen pykälän teksti tulee selventää siten, että kaikkien luonnonvaraisten eläinten elätettäväksi ottaminen tulee kiellettyksi.

11. Pitäisikö eläinsuojelulain nojalla voida kieltää esimerkiksi tiettyjen eksoottisten eläinlajien pito seura- ja harrastuseläiminä?

Eksoottisten eläinten pitämistä lemmikkinä on syytä rajoittaa. Lajia ei tulisi saada pitää myynnissä, mikäli yksityiskodeissa ei pystytä järjestämään sen hyvinvoinnin edellyttämiä olosuhteita. Tällaisia erityisen haastavia lajeja voivat olla esimerkiksi eläimet, jotka vaativat huomattavan paljon tilaa, joiden olosuhdevaatimuksista ei tiedetä riittävästi tai joiden olosuhdevaatimuksia ei pystytä täyttämään siten, että niiden hyvinvointi ja lajinmukainen käyttäytyminen olisi turvattu.

SEY ehdottaa ns. positiivisen listan luomista Suomessa lemmikkinä pidettävistä eläimistä. Lisäksi laissa tulee määritellä erilaisten hybridien (esim. koirasudet) kasvatus ja lemmikkinä pito kiellettyksi.

12. Onko nykyistä järjestelmää talteen otettujen seura- ja harrastuseläinten hoidosta tarpeen kehittää?

Ehdottomasti tulee kehittää. Erityisesti kissojen kohdalla on kehitettävä niitä toimenpiteitä, jotka rajoittavat kissojen ei-toivottua lisääntymistä.

Lakiin on kirjattava kuntien vastuu löytöeläinten sekä muiden irrallaan olevien pienikokoisten harraste-eläinten esim. villiintyneiden kissojen kiinniotosta ja kuljetuksesta löytöeläintaloon. Laissa on määriteltävä eläinten hoitoon liittyviä vastuita: löytöeläimille on annettava löytöeläinten talteenottopaikoissa välttämättömän eläinlääkärihoidon lisäksi myös muuta eläimen hyvinvointiin ratkaisevasti vaikuttavaa hoitoa mm. loishäätö, kunkin eläinlajin suositellut rokotukset sekä uuteen kotiin myydessä tunnistusmerkintä ja kissojen kohdalla kastratio/sterilisaatio.

Kunnallisen löytöeläintoiminnan kilpailutuksessa on otettava kilpailukriteeriksi hinnan lisäksi löytöeläintalon henkilökunnan ammattitaito ja eläinten pito-olosuhteet, jotka lisäävät eläinten hyvinvointia.

Löytöeläintalojen tulee pitää tilastoa kaikista niiden kautta kulkevista eläimistä. Löytöeläinten talteenottoaikoittaisista tilastoista on kerättävä valtakunnallinen vuositilasto.

Laissa on määriteltävä, mikä taho on vastuussa huostaan otettujen eläinten kuljetuksesta, hoidosta sekä hoidon kustannuksista.

Kissojen ja koirien tunnistusmerkintä ja rekisteröinti on säädettävä pakolliseksi.

13. Olisiko eläinkilpailuja koskevia säännöksiä tarpeen kehittää?

Kyllä. Laissa tulee määritellä eläinkilpailuissa sallitut toimintamuodot ja se, tarvitaanko kilpailuissa jatkuvaa eläinlääkärin valvontaa. Kehittäminen ei voi tarkoittaa sitä, että eläinlääkäreiden läsnäoloa vähennettäisiin. Jatkuva eläinlääkärin valvonta tulee säätää pakolliseksi mm. koirien taakanvetokisoissa, luolakoirakokeissa sekä erilaisissa paimennuskisoissa, joissa paimennetaan eläviä eläimiä.

Lisäksi tulee määritellä ja rajoittaa eläinten kouluttamisessa käytettäviä menetelmiä ja välineitä, sekä se, millä edellytyksillä voidaan muiden eläinlajien yksilöitä käyttää toisen lajin harjoittamiseksi, esim. paimennus- ja luolakoirakokeissa ja –harjoituksissa sekä tarhattujen lintujen käyttöä metsästysharjoituksissa.

14. Ovatko nykyiset eläimiin kaupan tai muun luovutuksen kohteena sovellettavat säännökset riittäviä eläinten suojelun näkökulmasta?

Eivät ole riittäviä. Koska kyseessä on elävän eläimen kauppa tai luovuttaminen, tulee järjestelmä rakentaa sen osalta uudelleen. Lain kohdellessa eläintä tällä hetkellä esineenä, ei esineen kauppa ole sopusoinnussa kaupan kohteen olemuksen kanssa. Eläimen kohtelemista esineenä tulee tarkastella ja muuttaa.

Sekä eläimen myyjän (tai luovuttajan) että ostajan tulee olla mahdollista perehtyä toisen osapuolen taustaan ja myyjän tulee voida tarkistaa mahdolliset eläintenpitokiellot Oikeusministeriön ylläpitämästä eläintenpitokieltorekisteristä. Myyjälle tulee määritellä velvoite varmistua siitä, että eläintä ostavalla on riittävät tiedot ja taidot kyseisen eläinlajin hoitoon.

Eläimen ostajan tai pääasiallisen haltijan alaikärajaksi tulee asettaa vähintään 16 vuoden ikä.

15. Pitäisikö eläinsuojelulaissa säätää myös muiden tuotantoeläinten pitäjille asetettavista pätevyysvaatimuksista?

Tulee säätää. Kaikilta muitakin tuotantoeläimiä ammattimaisesti tai laajamittaisesti hoitavilta, kouluttavilta, kasvattavilta tai omistavilta tulee edellyttää pätevyyttä kyseessä olevan eläinlajin hoitamiseen, pitoon ja hyvinvointiin.

16. Pitäisikö eläinsuojelulaissa säätää seura- ja harrastuseläinten pitäjille asetettavista pätevyysvaatimuksista?

Tulee säätää. Seura- ja harraste-eläimiä ammattimaisesti tai laajamittaisesti hoitavilta, kouluttavilta, kasvattavilta tai omistavilta tulee edellyttää pätevyyttä kyseessä olevan eläinlajin hoitamiseen, pitoon ja hyvinvointiin. Lisäksi tulee tarkastella jonkinlaisen ”lemmikkiajokortin” vaatimista seura- tai harrastuseläimen hankintaa harkitsevalta.

17. Pitäisikö eläinsuojelulakia kehittää siten, että tuotantoeläinten pitäjiltä vaadittaisiin toiminnan omavalvontaa?

Omavalvonta piti ottaa tarkasteluun jo vuoden 1996 eläinsuojelulain uudistuksen jälkeen. Nyt se tulee ottaa käyttöön, mutta se ei saa korvata viranomaisvalvontaa.

18. Tulisiko nykyisessä eläinsuojelulaissa kuvatulla tavalla suoritettava uskonnollisista syistä tapahtuva erityinen teurastustapa sallia myös tulevaisuudessa? Entä tulisiko jatkossa mahdollistaa myös teurastustapa, jossa eläin tainnutetaan vasta verenlaskun aloittamisen jälkeen tai jossa eläintä ei tainnuteta lainkaan? Vai tulisiko eläimet aina tainnuttaa ennen verenlaskun aloittamista?

Tainnuttamatta teurastaminen tulee kieltää yksiselitteisesti laissa.

19. Tulisiko kaikkien koirien ja kissojen tunnistusmerkitseminen (mikrosirulla tai tatuoinnilla) ja rekisteröinti säätää pakolliseksi?

Tulee säätää pakolliseksi. Lisäksi tulee muodostaa tunnistusmerkityistä eläimistä yhteinen rekisteri, josta sekä viranomaiset että löytöeläintoiminnasta vastaavat tahot pääsevät tarkistamaan eläinten tiedot.

Löytöeläintaloista eteenpäin sijoitettavien eläinten tunnistusmerkinnästä, rekisteröinnistä, rokotuksista ja sterilisaatiosta/kastraatiosta on säädettävä siten, että eläinten hyvinvointi varmistuu.

Mitä asioita nykyisestä eläinsuojelulaista tulisi säilyttää kokonaisuudistuksen yhteydessä?

Nykyisessä laissa on paljon hyviä asioita. Jokaista lainkohtaa on kuitenkin syytä tarkastella kriittisesti uudelleen. Lakia ei tule jatkossa heikentää asetuksilla.

Toivomme vastaajilta myös muita ehdotuksia, huomioita tai kommentteja eläinsuojelulain kokonaisuudistukseen liittyen!

SEY toimittaa myöhemmin yksityiskohtaiset ehdotukset uuden eläinsuojelulain kokonaisuudistuksen tueksi. SEY esittää alla yleisluontoiset ehdotuksensa eläinsuojelulakiin.

Yleistä

Eläinsuojelun tason korottamiseksi vastuu eläinsuojeluasioista on siirrettävä maa- ja metsätalousministeriöstä ympäristöministeriöön. Kuten eläinsuojeluvalvonnassa eläinlääkäreillä, on ministeriölläkin kaksoisrooli eläinten hyötykäytön edistämässä ja niiden samanaikaisessa suojelussa.

Eläinsuojelulakiin tulee kirjata, että eläimet ovat tuntevia olentoja ("sentient beings") ja että eläimiä ei lainsäädännössä jatkossa rinnasteta esineeseen.

Suomen lain on tulevaisuudessa ylitettävä EU:n määräämä minimitaso. Esimerkkejä muissa maissa jo käytössä olevista, Suomen nykyistä lainsäädäntöä korkeammista vaatimuksista ja eläinten hyvinvoinnin kannalta keskeisistä uudistuksista, on runsaasti. Näihin kuuluvat esimerkiksi useat alla mainitut tuotantoeläinten hyvinvointia lisäävät uudistukset.

Eläinsuojeluvalvontaan on varattava aiempaa runsaammin resursseja.

Eläinsuojelutarkastusten on ulotuttava eläinurheiluharjoituksiin rutiininomaisin pistotarkastuksin.

Eläinrotujen, joiden ilmiasuun ja perimään kuuluu eläimille kipua ja tuskaa aiheuttavia ominaisuuksia, jalostus, kasvatus ja myynti on kiellettävä.

Eläinten taisteluttaminen ja kasvattaminen taistelutarkoituksiin on kiellettävä.

Seksi eläinten kanssa on kiellettävä.

Kaikilla ulkona pidettävillä eläimillä on oltava kuivitettu, kiinteä säänsuoja. Ulkona saa ympärivuotisesti pitää vain siihen soveltuvia rotuja/yksilöitä.

Kaikilla eläimillä on oltava kuivitettu, pehmeä ja tilava alusta.

Eläimet on pidettävä lajinomaisissa ryhmissä. Laumaeläimen pitäminen yksin on kiellettävä. Siipikarjan parvikoot on laskettava lajinomaiselle tasolle.

Eläimelle on tarjottava lajinomaisia virikkeitä.

Kaikkien villieläinlajien käyttö sirkuksissa tulee kieltää.

Sähköpiiskan käyttö tulee kieltää.

Kaikilla eläimillä on oltava jatkuvasti tarjolla puhdasta juomavettä. Järvi-, joki- tai purovesien käyttö eläinten juottovetenä tulee kieltää, koska pintavesien laatu ei aina täytä bakteerien osalta talousvedelle asetettuja vaatimuksia. Eläinten juomaveden saanti tulee turvata myös poikkeusolosuhteissa.

Palohälytysjärjestelmä on säädettävä pakolliseksi eläintiloissa.

Tuotantoeläimet

Eläinten pitäminen jatkuvasti/toistuvasti kytkettynä tulee kieltää. Nautojen länkikytketyt tulee kieltää välittömästi.

Kaikille naudoille on tarjottava mahdollisuus laiduntamiseen.

Kaikille eläimille tulee tarjota mahdollisuus ulkoiluun.

Eläimille kipua aiheuttavat toimenpiteet saa suorittaa ainoastaan pätevä henkilö. Eläimelle on poikkeuksetta taattava rauhoitus ja riittävä kivunlievitys toimenpiteen aikana ja sen jälkeen.

Metsästys

Lintujen metsästyksessä on aina käytettävä metsästysseurueen apuna koira.

Vesilintujen metsästystä voidaan harjoittaa vain auringonnousun ja –laskun välisenä aikana lukuun ottamatta Lapin läänin, missä metsästystä saa harjoittaa vain riittävän valoisissa oloissa.

Jalkanarujen käyttö metsästyksessä on kiellettävä. Riekkujen ansapyynti on kiellettävä. Eitappavien, eläintä vahingoittavien välineiden käyttö on kiellettävä.

Luolakoirakokeet ja –harjoitukset, joissa käytetään saaliina elävää eläintä, on kiellettävä.

Turkistarhaus

Eläinten tarhaaminen turkistuotantotarkoituksessa tulee kieltää. Mikäli tämä ei ole mahdollista, turkiseläinten häkkikasvatus on lopetettava ja eläimille on tarjottava mahdollisuus lajinmukaiseen käyttäytymiseen: mm. ketuilla kaivamiseen ja pesäkolon tekemiseen ja minkeillä uimiseen.

Turkistuotannossa käytettävillä eläimillä on oltava sellaiset olosuhteet, jotka samalta lajilta vaaditaan eläintarhoissa.

Lemmikkieläimet

Maahantuotaville seura- ja harraste-eläimille on tarjottava mahdollisuus karanteeniin, mikäli maahantuloedellytykset eivät täyty.

Kaikkien lemmikkieläinten pitäminen kytkettynä muuten kuin väliaikaisesti on kiellettävä.

Ulkotarhassa saa pitää vain sellaisia eläinrotuja (koirarotuja) ja yksilöitä, jotka siihen soveltuvat. Koiraroduista ympäri vuoden ulkona pidettäväksi soveltuvat mm. arktiset koirarodut.

Koirille on tarjottava jatkuvasti virikkeitä sekä päivittäin lajinomaista liikuntaa ja mahdollisuus sosiaaliseen kanssakäymiseen ihmisten ja lajitoverien kanssa. Koiraa ei saa tarhata ihmisasutuksen ulkopuolella yksin.

Koirien liikunnantarve on täytettävä päivittäisellä liikunnalla.

Erilaisten sähkö- ja impulssipantojen, -aitojen ja muiden kipua tai pelkoa aiheuttavien apuvälineiden käyttö on kiellettävä.

Kaikki koirien paimennuskokeet ja –harjoitukset, joissa käytetään eläviä kohteita, on tehtävä eläinlääkärin valvonnassa. Koirien taakanvetokisat on pidettävä eläinlääkärin valvonnassa. Luolakoira- ja muut metsästyskokeet ja -harjoitukset, joissa käytetään eläviä kohteita, on kiellettävä.

Koirasusiristeymien maahantuonti, jalostus sekä lemmikki- ja vetokoirana pitäminen tulee kieltää.

Eettisen eläinkaupan sertifikaattiprojektin (EESP) standardit on siirrettävä lainsäädäntöön.

Luonnonvaraiset eläimet

Valtion tulee luoda vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten hoitoloiden verkosto.

Pyydystä ja päästä –kalastus on kiellettävä.

Susivahinkojen torjunnassa on panostettava ennaltaehkäisyyn.

